

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 13.02.2015

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖ਼ਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮੇ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 13 ਫ਼ਰਵਰੀ ਸਨ 2015 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ਤੂਹ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ।

ਵਾਰ ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣ ਤੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਭਵਤਾ ਇਹ ਇਕ ਕੌਮੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਰੋਗ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਅਣਗੌਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕੌਮੀ ਰੋਗ ਤੇ ਨੁਕਸ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬਬ ਸਹੂਲਤ ਨੇ ਨਮਾਜ਼ ਬਾਜਮਾਤ ਦੀ ਮਹਤੱਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਤਸਹੁੱਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕੌਮੀ ਨੁਕਸ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਖੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅੱਜ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਨੁਕਸ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਸਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਕੌਮੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਨੁਕਸ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਵੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕੌਮੀ ਖ਼ੁਬੀਆਂ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਰ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਹਨ ਕਈ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜਤਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤੇ ਸਬਬਾਂ ਕਰਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੁਜਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਦੀ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਖ਼ੁਬੀ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਉਧਾਰਣ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੀ ਧਰਤੀ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਉੱਗ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਜ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਲਾਭ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਜਿਹੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇਕਰ ਉੱਗੇਗਾ ਵੀ ਤਾਂ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਏਗਾ, ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਦੀ ਜਾਂ ਨੇਕੀ ਜੋ ਨੁਕਸਾਂ ਜਾਂ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਲ੍ਹੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੱਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇਕੀ ਜਾਂ ਬਦੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਤੀ ਤਿਆਰ ਨ ਕਰ ਦੇਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਹ ਬਦੀ ਜਾਂ ਨੇਕੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹਰ ਇਕ ਉੱਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇ। ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਉਧਾਰਣ ਅਜਿਹੀ ਧਰਤੀ ਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਸਲਾ ਹੀ ਉੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਉਧਾਰਣ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸਰ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਗਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਥੇ ਵੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉੱਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਸਬੁਦਾਰ ਬਾਸਮਤੀ ਜਿਹਾ ਕਿ ਕਲਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਓਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਹਿਰ ਹਾਲ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੀਜਾਂ ਲਈ, ਫਿਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾ ਮੌਸਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਕਈ ਫਸਲਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਕਣਕ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਗ ਹਨ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਰ ਥਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋ, ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੇਕੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦੀਆਂ ਵੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹੇਠ ਕੌਮੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਦੀਆਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਤਨਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨ ਕੇਵਲ ਬਦੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਬੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਬਦੀਆਂ ਜਾਂ ਨੇਕੀਆਂ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜਤਨ ਲਾਭਵੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਅੰਗ ਹੈ ਸਮੂਹ ਦਾ, ਭਾਗ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਦਾ, ਜੋ ਖਰਾਬੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅੰਗ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਗੋਂ ਸਮੂਹ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅੰਗ (ਮਨੁੱਖ) ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ ਖਾ ਲਏ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ ਹੱਥਾਂ, ਪੈਰਾਂ, ਸਿਰ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਡਾ ਖਾਣਾ ਹੈ ਮਾਸ, ਫਲ ਆਦਿ ਅਸੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਹਰ ਅੰਗ ਲਾਭ ਉਠਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਨਫਸ (ਆਪੇ) ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਓਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕੌਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੀਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕੌਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਤੇ ਤੋੜ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨਾ ਸਾਮੂਹਿਕ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਜਤਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸੰਸਾਰਕ ਕਨੂਨ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀਏ, ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਔਕੜਾ ਹਨ ਹੜ੍ਹ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਕੇ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਨਸੂਬਾ ਬਨਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਸਾਮੂਹਿਕ ਜਤਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨਾਂ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕਤੱਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੀ ਨਿਕੰਮੀਆਂ ਹੋਣ, ਓਥੇ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਹਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੌਮੀ ਅਹਿਸਾਸ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜਮਾਤ ਅਹਮਦੀਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਦੋ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੌਮੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਬਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਮਾਤ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਤਾਂ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਸਾਧਨ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤ ਅਕੀਦੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸਭਿਅਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਭੈੜੇ ਸਿੱਟੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਕਲਾਮ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪਰਿਣਾਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਹਨ? ਜੱਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮ ਹਾਲਤ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਤਰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਰ ਐਬ ਤੋਂ ਪਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮਲ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਕਮੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ? ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਇਹੋ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦੇ ਸਬਬ ਕੌਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰਨਾ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਭਿਆਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਅਲੱਘ ਤਾਲਾ ਦਾ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਦਾਨਾਈ ਤੋਂ ਸਖੱਣੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪਣਾ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਤੇ ਸੰਦੇਹ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਬਹਿਰਹਾਲ, ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਅਸੀਂ ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਗ਼ਲਤ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਰੱਬ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ੈਰ ਅਹਮਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਉਹਨਾਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਫਿਰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਉੱਪਰ ਵੀ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਜੋ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕੌਮੀ ਨੁਕਸ ਹਨ । ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੁਕਸਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਦਿਸ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਬੱਚੇ ਜਿਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ, ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮਾਂਪੇ ਭਾਵੇਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੂਜਿਆਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਿੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਟੀ.ਵੀ. ਰਾਹੀਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਮਾਂਪਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਮਾਂਪੇ ਆਪ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਆਪਣੀ ਮਸਰੂਫ਼ੀਯਤ (ਲੀਨਤਾ) ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਖੁੱਦ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਟੀ.ਵੀ. ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਬਹਿਰਹਾਲ ਫਿਰ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਮਾਂਪਿਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਆਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗੱਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ (ਕੌਮੀ) ਬੁਰਾਈਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਘਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ । ਮਾਂਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਆਤਮਕ ਘਾਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਘਾਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਛੱਮੀ ਸਮਾਜ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਰਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਹਮਦੀ ਵੀ ਆ ਗਏ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੌਮੀ ਬੁਰਾਈ ਬਣੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਸਾਨੂੰ ਸਾਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਮ ਵੱਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਤਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜਮਾਤ ਅਹਮਦੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਸੂਬਾ ਬੰਦੀ ਕਰਨ, ਇਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨ । ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਰੋਗੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗੱਤ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਦੀਆਂ ਕੌਣ ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ ? ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਕਈ ਨੇਕੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਦੀ ਉਧਾਰਣ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੁੰਦ ਨੇ ਇਹ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਅਲਾਹ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹਰ ਥਾਂ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਹ ਅਕੀਦਾ (ਆਸਥਾ) ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਗ਼ੈਰ ਅਹਮਦੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਨਮਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗ਼ੈਰ ਅਹਮਦੀ ਇਮਾਮ ਨੇ ਇਸ ਇਮਾਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਇਸ ਜੁੱਗ ਦਾ ਇਮਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ । ਅਤੇ ਨ ਕੇਵਲ ਮੰਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਤਿਅੰਤ ਗੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਇਮਾਮ 'ਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਇਮਾਮ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਮਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਕੱਤਰ ਹੋਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਵੱਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਾਂ ਕਈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿ ਮਸਰੂਫ਼ ਹਨ ਆਪਣੀ ਨਮਾਜ਼ ਵੱਖਰੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਕਈ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਸਰੂਫ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਜਮਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣ ਇਸ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਜਾਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਮਸਜਿਦ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਤਾਂ ਬਹਿਰਹਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਵੱਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਵੱਲ ਅਕਾਰਣ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਵਾਰ ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣ ਤੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਭਵਤਾ ਇਹ ਇਕ ਕੌਮੀ ਰੋਗ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਖਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗੱਤ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਬਾਜਮਾਤ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਅਣਗੌਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕੌਮੀ ਰੋਗ ਤੇ ਨੁਕਸ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਿਆ ਹੈ । ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬਬ ਸਹੂਲਤ ਨੇ ਨਮਾਜ਼ ਬਾਜਮਾਤ ਦੀ ਮਹਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਭਾਵੇਂ ਅਹਮਦੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਤੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ । ਜੱਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਮਾਜ਼ ਨ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਰਾਹੇ ਜ਼ਾਹਿਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸਹੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਗ਼ੈਰ ਅਹਮਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸਜਿਦ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਇਸ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸਜਿਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੋਮਨਾ ਨੇ ਹੀ ਆਬਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੋਮਨ ਉਹੋ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ ਜੁੱਗ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਨ ਕਿ ਇਬਾਦਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੰਗੇ ਫ਼ਸਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ । ਸਾਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੌਮ ਵੱਜੋਂ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਨ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨੁਕਸ ਵਧੇਰੇ ਵਧਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੱਦ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੋਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਮਹਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂਪਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਦੇਖਕੇ ਇਹ ਆਖਣ ਵੀ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੱਦ ਕਹੋ ਕਿ ਪੰਜ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂਪਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਰ ਥਾਂ ਗੌਰ ਤੇ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੌਮੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਬਦੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ । ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਤੋਂ ਤੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਤਗੜਿਆਂ ਹੋਕੇ ਜਤਨ ਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਇਕ ਬਦੀ ਦੇ ਬਾਦ ਦੂਜੀ ਬਦੀ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ । ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੁੱਟੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰੋਗ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਝੱਟ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਲਈ ਪ੍ਰੀਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਜਤਨ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਜਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਸੋ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਸੋਚ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੀਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ।

ਇਹਨਾਂ ਗ਼ਲਤ ਅਕੀਦਿਆਂ (ਆਸਥਵਾਂ) ਤੇ ਅਮਲਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਸਬਬ ਜੋ ਮੌਲਵੀਆਂ ਨੇ ਉਮੱਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਚੰਗੀ ਤੇ ਪੂਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਧਾਰ ਮਗਰੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਮਰਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਧਿਕ ਜਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਗ਼ੌਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਣਾ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਫਿਰ ਆਪ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣਾ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਹੈ ।

ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਸ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਟੀ.ਏ. ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਅਹਮਦੀਆ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਵੀ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਾਸਤਵਿਕ ਕੁਰਆਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਨਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵਾਸਤਵਿਕ ਇਸਲਾਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਜਿਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਬ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ । ਇਸ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਉਸੂਲ ਦੱਸੇ ਹਨ । ਆਪ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਦੂਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਜੇਕਰ ਕੇਵਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਆਰਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਮਾਰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹਣਗੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁੰਦ ਅਲੈਹਿਸਲਾਮ ਨੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਇਕ ਕਾਮਲ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਮਾਰਗ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਕੇਵਲ ਇਕ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਸੁਮਾਰਗ ਮਿਲ ਗਿਆ ਇਹ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਕੌਮੀ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗੱਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੇ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਆਖ਼ਰੀਨ (ਅੰਤਮ ਜੁਗ) ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਕ ਫ਼ਰਸਤਾਦਾ (ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਸੁਧਾਰਕ) ਭੇਜਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਜੋ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਉਲਮਾ (ਮੌਲਵੀ, ਵਿਦਵਾਨ) ਅਖਵਾ ਕੇ ਵੀ ਜਾਹਲ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਦੇ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜੇ ਹਨ । ਇਸ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਜਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਕੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਦਿਖਾਉਣ ਥਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਸੋ, ਇਹਨਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਅਮਲਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਜਾਹਰ ਉੱਪਰ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨ ਕਰੀਏ ਸਗੋਂ ਇਸਲਾਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਰ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਕੌਮੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਬੁਰਾਈ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਹਰ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਨੇਕੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ । ਸਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਤੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ । ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਦੀਆਂ ਨ ਫੈਲਣ ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਤੇ ਨੇਕੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ । ਆਮੀਨ ।

ਹਾਜ਼ਰ ਜਨਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਮੁਕਰਮਾ ਰਜ਼ੀਆ ਮੁਸਰੱਤ ਖ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬਾ ਸੁਪਤਨੀ ਮੁਕਰੱਮ ਲਤੀਫ਼ ਖ਼ਾਨ ਸਾਹਬ, 11 ਫ਼ਰਵਰੀ 2015 ਈ. ਨੂੰ ਉਨਾਸੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਤ ਹੋਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ । (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਮਰਹੂਮਾ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇ । ਦੂਜਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ਮ ਸ਼ੀਰਾਜ਼ ਸਾਹਬ ਸਪੁੱਤਰ ਮੁਕਰੱਮ ਸ਼ਾਹਿਦ ਮਹਮੂਦ ਸਾਹਬ ਆਫ਼ ਮਾਰਡਨ ਸਾਊਥ ਦਾ ਜੋ 12 ਫ਼ਰਵਰੀ 2015 ਈ. ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਰੋਗ ਕਰਕੇ 29 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਏ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ । (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ)

ਜਨਾਜ਼ਾ ਗ਼ਾਇਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕਰੱਮ ਅਲਹਾਜ਼ ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਵਫ਼ਾਤ ਮਲਵਾਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 7 ਫ਼ਰਵਰੀ 2015 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ । (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ਦੂਜਾ ਨਮਾਜ਼ ਜਨਾਜ਼ਾ ਗ਼ਾਇਬ ਮੁਕਰੱਮ ਹਸਨ ਅਬਦੁਲੱਹ ਸਾਹਬ ਆਫ਼ ਡੈਵਾਇਟ ਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਨ ਹਨ । 30 ਜਨਵਰੀ 2015 ਈ. ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਤ ਹੋਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਲੱਹਿ ਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਹਿ ਰਾਜਿਉਨ । (إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਮਰਹੂਮ ਨਾਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਸਲੂਕ ਫ਼ਰਮਾਏ । ਸਾਰਿਆਂ ਮਰਹੂਮੀਨ ਦੇ ਦਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਫ਼ਰਮਾਏ । ਆਮੀਨ ।

Khulasa Khutba 13.02.2015

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Translated by : Shamshad Ahmad Eden, for Punjabi desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131